

YTTRANDE

2020-05-08 Ärendenr:
NV-01501-20

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Betänkandet Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat, SOU 2019:68 (Fi2019/04318/BB)

Sammanfattning

Naturvårdsverket är positivt till att det sker en bred översyn av byggreglerna. Naturvårdsverket har synpunkter på fyra områden i betänkandet där förslagen har en stor påverkan på miljön och möjligheten att nå miljömålen.

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen på nya föreskrifter för bostäders lämplighet för sitt ändamål.

Naturvårdsverket anser att förslaget om en Byggkravsnämnd behöver tydliggöras så att de nya reglerna inte påverkar kommunernas möjligheter att ställa tekniska egenskapskrav i samband med markanvisning.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget att ombyggnadsbegreppet ska utgå ur plan- och bygglagen (PBL) eftersom det finns behov av styrmedel för att åstadkomma energieffektivisering i befintlig bebyggelse.

Naturvårdsverket anser att konsekvensutredningen av förslagets effekter på miljö och tillgänglighet, vilken specifikt efterfrågades i direktivet till utredningen, är otillräcklig.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen i utredningens sektion 9.3 på nya föreskrifter för bostäders lämplighet för sitt ändamål. Naturvårdsverket bedömer att dessa är baserade på rimliga avvägningar och delar bedömningen att det bidrar till bättre yteffektivitet och därmed minskad resursanvändning och miljöpåverkan över byggnadens hela livscykel. Att begränsa mängden byggnadsyta per person är en viktig och förbisedd aspekt av att minska bebyggelsens miljöpåverkan.

Gällande förslaget på en Byggkravsnämnd menar Naturvårdsverket att det är viktigt att tydliggöra att detta enbart gäller byggnadsnämndens prövning av bygglov och bedömning av startbesked. Det rättsliga läget är fortfarande osäkert vad gäller kommuners möjlighet att ställa krav i samband med markanvisning och det är därför olämpligt att inkludera dessa i en Byggkravsnämnds mandat. Naturvårdsverket menar att kommuners möjlighet att ställa tekniska egenskapskrav i vissa områden i samband med markanvisning har varit ett viktigt verktyg för att främja teknisk utveckling. Det är vidare viktigt att Byggkravsnämndens mandat begränsar sig till frågor där lokal kontext inte är av betydelse.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget att ombyggnadsbegreppet ska utgå ur PBL, eftersom syftet fortfarande är viktigt och utredningen inte föreslår något annat sätt att uppnå syftet på. För att undvika inlåsningseffekter i ett energi-ineffektivt byggnadsbestånd är det centralt att energieffektiviseringsåtgärder av byggnader är kompatibla med de långsiktiga klimat- och energimålen. Ifall man finner ett mer effektivt sätt eller annat styrmedel för att åstadkomma energieffektivisering i befintlig bebyggelse så kan det i framtiden ersätta ombyggnadskraven. Energianvändningen i byggnader påverkar ett flertal miljö kvalitetsmål såsom Begränsad klimatpåverkan, Enbart naturlig försurning, God bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv. Informationsproblem och transaktionskostnader och andra hinder gör att prissignaler är otillräckliga som styrmedel för att nå samhällsekonomiskt optimala nivåer. Om ombyggnadsbegreppet tas bort och därmed följdkrav på energihushållning inte kan ställas så befarar Naturvårdsverket att åtgärder med högre miljöpåverkan (t ex mer förnybar energi) och lägre resurseffektivitet måste vidtas istället. Ombyggnadstillfället erbjuder ofta möjlighet till energiåtgärder till en lägre merkostnad än om åtgärden ifråga skulle vidtas utan samband med renovering eller ombyggnad, så kostnadseffektiviteten kan också försämrats utan ombyggnadskrav.

Naturvårdsverket menar att konsekvensutredningen snarast har karaktären av en redogörelse för fördelarna med kommitténs förslag. En mer saklig redogörelse för förslagets positiva och negativa konsekvenser, samt konsekvenser av möjliga alternativa förslag för att tillgodose uppdraget, hade varit önskvärt. Naturvårdsverket anser att den redovisning av förslagets effekter på miljö och tillgänglighet, vilken specifikt efterfrågades i direktivet till utredningen, är otillräcklig. Vad gäller miljöaspekterna begränsar sig konsekvensutredningen till förslaget att slopa ombyggnadsbegreppet, och inom detta till att bara beröra energimätning i byggnader och energideklarationer av byggnader. Konsekvensutredningen hävdar att utredningens förslag utöver detta inte kommer att påverka miljön (sektion 11.7). Naturvårdsverket menar att ett sådant påstående bör stödjas och ser ett antal relevanta konsekvenser som inte belyses. Hur påverkas t.ex. risken för inlåsning i ett energi-ineffektivt bostadsbestånd, när begreppet ombyggnad slopas? Det finns även andra förslag inom utredningen med potentiella miljömässiga konsekvenser som inte berörs. Finns de t.ex. en risk att införandet av en byggkravsnämnd minskar möjligheten till miljöarbete utifrån lokala förutsättningar, i synnerhet i ljuset av det rättsligt osäkra läget vad gäller tekniska egenskapskrav i samband med markanvisningsavtal? Ytterligare ett område gäller ändringarna av kontrollförfarandet. Vad händer exempelvis

med hanteringen av farligt avfall vid rivning när kontrollansvarig avskaffas?
Alla dessa frågor är sådana som bör utredas närmare.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, handläggarna Tea Alopaeus, Nora Smedby samt Sebastian Dahlgren Axelsson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kerstin Cederlöf

Martin Eriksson

Kopia till:
fi.sba.bb@regeringskansliet.se